Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nr. 10. i 11. Dnia 20. czerwca 1894. XXI. rocznik.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.**

Stowarzyszenia na wystawie krajowej.

Wspólny pawilon kas oszczędności i Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych na wystawie krajowej obejmuje następujące stowarzyszenia zaliczkowe:

Bełz, Biecz, Bochnia, Bołszowce (Bank zal.), Brzozów, Brzeżany, Cieszyn, Cieszanów, Dąbrowa, Dębica, Dubiecko, Dobromil, Drohobycz, Dukla, Dynów, Gliniany, Głogów, Gorlice, Grybów, Jasło, Jaworów, Jordanów, Kałusz, Kamionka strumiłowa, Kołomyja (Towarzystwo zaliczkowe i Spółka handlowa rolniczo-przemysłowa), Komarno, Kraków, Krosno, Krynica, Kulików, Limanowa, Lwów (Bank zaliczkowy, Spółka zaliczkowa stowarzyszenia urzędników), Łańcut, Maków, Mościska, Nadwórna, Nowy Sącz, Pilzno, Podgórze, Podhajce, Przemyślany, Radymno, Radziechów, Rohatyn. Rudki, Sanok, Sądowa Wisznia, Sędziszów, Sokal, Stanisławów (Bank zaliczkowy i Towarzystwo wzajemnego kredytu mieszczan), Stryj, Strzyżów, Tłumacz, Wykoty, Zbaraż, Zborów, Złoczów i Żółkiew –- ogółem 61 stowarzyszeń, pomiędzy któremi jest trzy niezwiązkowych, mianowicie: Lwowska spółka stowarzyszenia urzędników, Tow. zaliczkowe w Sanoku, i Tow. zal. w Strzyżowie.

Z innych stowarzyszeń, niezaliczkowych tylko cztery urządziło swoje wystawy w związkowym pawilonie — mianowicie Towarzystwa tkaczy w Glinianach i w Komarnie, tudzież Towarzystwo produkcyjne i handlowe w Łańcucie, a wreszcie Towarzystwo ochrony własności ziemskiej w Limanowej.

Najwięcej stowarzyszeń wytwórczych mieści się w pawilonie Wydziału krajowego pod firmą krajowych szkół przemysłowych i warsztatów wzorowych. Wydział krajowy udzielił im bowiem nietylko bezpłatnie miejsca w tym pawilonie, ale nawet dostarczał pod pewnemi warunkami zaliczek na koszta sporządzenia okazów wystawowych. I dlatego też w pawilonie Wydziału krajowego znajdują się okazy Towarzystwa kowali w Sułkowicach, Spółki ślusarskiej w Świątnikach, Towarzystwa koszykarskiego w Wiązownicy pod Jarosławiem, tudzież spółek tkackich w Krośnie, Korczynie, w Glinianach, Kosowie, Wilamowicach i Rychwałdzie, a wreszcie Towarzystwa powroźniczego w Radymnie, Spółki dla przemysłu drzewnego w Zakopanem i Spółki huculskiej w Kołomyi

W głównym pawilonie przemysłowym urządziły nadto wystawy swoje następujące stowarzyszenia:

Krajowe Towarzystwo tkackie pod firmą „Prządka“ w Krośnie, Towarzystwo produkcyjne i handlowe w Łańcucie (płótna i wyroby sukiennicze), Towarzystwa tkaczy w Glinianach, Komarnie, Kosowie, Wilamowicach, Towarzystwo powroźnicze w Radymnie, Spółka kuśnierska w Starym Sączu, tudzież I. Związkowa garbarnia w Rzeszowie.

Krajowe Towarzystwo dla handlu i przemysłu we Lwowie, urządziło pawilon własny z wyrobami tkackiemi, haftami i pościelą własnej fabrykacyi.

Galic. akcyjne Towarzystwo handlowe we Lwowie urządziło zbiorową wystawę towarów, których sprzedażą trudni się — i tu znowu wyroby spółek produkcyjnych zajmują poważne miejsce.

W ogólności –- gdyby stowarzyszenia urządziły były wystawę, która obejmowałaby istotnie całość ich ruchu pieniężnego i ich pracy, okazałaby się w ówczas w całej pełni ich zna-

czenie doniosłe w ekonomicznym rozwoju naszego kraju. Lecz i w tem rozrzuceniu, jak one wystąpiły obecnie na wystawie, znać przecież ich siłę i ich rozwój potężny.

Są jednak pomiędzy zarządami spółek udziałowych i takie, które sądzą, że stowarzyszenia nasze „nie mają co pokazać na wystawie“. Ogólne dobro kraju, braterska solidarność z innemi stowarzyszeniami w pracy dla powszechnego dobra nic ich nie obchodzi. Sobkowskie, ciasne, małoduszne ograniczenie się dobrowolne li do starań o pozyskanie członków, o zyski i tantiemy, jest ich ideałem i najwyższym celem ich ambicyi! Dowodem tego list jednego z takich pp. dyrektorów, do którego osobiście udawaliśmy się z prośbą, ażeby wpływem swoim starał się nakłonić swoją instytucyę do udziału w wystawie. List ten przytaczamy dosłownie, jako objaw wielce charakterystyczny i godny uwagi. Pisze mianowicie ten pan:

„Wielmożny Panie Dobrodzieju! W uprzejmej odpowiedzi na szanowny list Wgo Pana z dnia 30. b. m. donoszę, że nie chcąc mieć na sumieniu targania solidarności, sprosiłem zebranie Dyrekcyi tut. Towarzystwa, która odbyła 1. czerwca b. r. naradę: czy brać jakikolwiek czynny udział w Wystawie krajowej? — i po dojrzałej rozwadze przyszła przecież do tego samego przekonania, które już dawniej powzięła, że nie ma najmniejszego celu, by w Wystawie krajowej Towarzystwa finansowe partycypowały, a przynajmniej my tego celu dopatrzeć się nie możemy.

„Jesteśmy — a specyalnie ja jestem wielkim zwolennikiem wystaw, gdyż wysokie znaczenie dla przemysłu i handlu krajowego takiej wystawy, jaka się we Lwowie zapowiada, dobrze mi znane. Ale wystawcami powinni być ci, którzy mają coś światu pokazać n. p. fabrykanci, rzemieślnicy, rolnicy, hodowcy, artyści i t. p. w ogóle ludzi, którzy pragną w celach praktycznych, by wytwory ich rąk lub ducha szersza publiczność oglądała. Ale jaki cel mieć może wystawienie ksiąg, tabel graficznych, statystycznych i t. d. stowarzyszeń finansowych, ani ze względów praktycznych ani patryotycznych prawdziwie nie pojmuję. — Czyż nam z tytułu wystawy przybędzie choćby jeden klient, lub innym Towarzystwom nowe źródło czerpania kredytu wytryśnie? Zaprawdę — że nie! A jeżli ktoś ciekaw będzie mieć obraz, jak Towarzystwa Zaliczkowe galicyjskie prosperują — ten znajdzie to, czego szuka, w Roczniku!

„Jestem najzupełniej pewny, i zresztą da Bóg doczekać, przekonam się o tem, że pawilon Towarzystw Zaliczkowych będzie jednym z najmniej odwiedzanych na Wystawie, pomimo, że znaczną sumę kosztuje, którą mem zdaniem, możnaby na innem polu wiele dobrego zdziałać.

„Nie jestem ani ja, ani moi koledzy, najzupełniej nieprzychylnie usposobiony dla Związku Stowarzyszeń, i choć do Związku nie należymy, w każdym wypadku, gdy się Panowie do nas o współudział zwrócicie, jeżli tylko cel będzie praktyczny lub patryotyczny, współudziału w miarę możności nie odmówimy, jesteśmy bowiem i chcemy zawsze pozostać w przyjacielskich stosunkach z wszystkiemi pokrewnemi Stowarzyszeniami“.

Ludowe Towarzystwo ochrony własności ziemskiej w Krakowie

stowarz. zarejestrowane z ograniczoną poręką.

Organ tego stowarzyszenia, wychodzący w Krakowie p. t. „Ziemia“ ogłasza w najnowszym numerze sprawozdanie z czynności jego za rok 1893. Cicho i bez rozgłosu, ale skutecznie i pożytecznie zajmuje się ono kolonizacyą wewnętrzną, i chociaż rozporządza nieznacznemi stosunkowo środkami, lecz w wytkniętym sobie kierunku osiągnęło już w przeciągu czterech lat swojego istnienia wcale pomyślne rezultaty — jak o tem przekonują następujące szczegóły, wyjęte ze sprawozdania Dyrekcyi:

Przy sumie stanu czynnego 78.025 zł. 72 ct. posiada Towarzystwo rzeczywistych ciężarów tylko 51.863 zł. 48 ct., to jest: długów hipotecznych, ciążących na dobrach Towarzystwa 31.554 zł. 38 ct., wkładek oszczędności w kwocie 16.816 zł. 47 ct., tudzież kosztów przenośnych i należytości od przeprowadzeń prawnych w kwocie 3.492 zł 63 ct. Reszta pozycyi stanu biernego stanowią udziały, będące majątkiem zakładowym Towarzystwa w kwocie 12.104 zł. 82 ct. i kapitały własne, to jest: kapitał żelazny, fundusz rezerwowy, fundacya 3. maja i fundusz pensyjny w kwocie 10.889 zł. 86 ct. Stan bierny do wysokości stanu czynnego dopełnia czysty zysk roku 1896 w kwocie 3.167 zł. 56 ct.

„Ale nie tylko pod tym względem przedstawia się bilans Towarzystwa korzystnie; bo czwarty rok jego istnienia zamyka się już prawie zrównaniem kosztów administracyjnych z należytościami odsetkowemi, tak, że z samej parcelacyi jako takiej nie zadługo może nie będzie trzeba dodawać do administracyi. Należytości odsetkowe wraz z wpływami na administracyę wynoszą bowiem w roku 1893 kwotę 2.853 zł. 54 ct., podczas gdy koszta administracyjne wynoszą 2.945 zł. 76 ct.

„Bezpieczeństwo kolonistów, które dwa obce nam żywioły, i jeden nasz własny kosmopolityczno-radykalny, czy socyalistyczny, uważają za dogodne pole do agitacyi i szerzenia strachów wśród niedoświadczonych i trwożliwych naszych chłopków, postąpiło w tym roku także bardzo znacznie. Pierwsza kolonia, Królin, zupełnie oczyszczona, i kontrakta wydane, a intabulacya albo już uskuteczniona, albo wykończa ją sąd w Sądowej Wiszni, pomimo, że koloniści pozostali Towarzystwu dłużni jeszcze kilka tysięcy.

„Na koloniach Wołczy i Towarni ciążył jeszcze w dniu 31. grudnia 1893 dług w kwocie 31.554 zł. i 38 ct.; ale zato Towarzystwu winni w tym dniu koloniści 38.059 zł. 90 ct Nadto wartość niesprzedanej ziemi, łąk i lasów w obu tych koloniach wynosiła w tym dniu 33.060 zł. i 28 ct. a oprócz tego ręczą jeszcze kolonistom za bezpieczeństwo udziały członków w kwocie 12.104 zł. 82 ct. i kapitały własne Towarzystwa w kwocie 10.889 zł. 82 ct.

„Jedyną słabą stroną Towarzystwa jest to, że na te cele, tak trudne, rozległe a tak ważne, złożono w Towarzystwie za mało kapitałów; ale zarząd Towarzystwa tem, co miał, istotnie cudów dokazywał, bo przy udziałach 12 tysięcy, zakupił dotychczas ziemi przeszło za sto dwadzieścia tysięcy.

„Dopomogło do tego najwięcej Towarzystwu naszemu Towarzystwo kredytowe ziemskie we Lwowie, które na zakupionych przez Towarz. dobrach miało przeszło 52 tysiące swoich wierzytelności, a które czeka cierpliwie na spłatę reszty jego kapitałów, za co się temu Towarzystwu należy od nas szczera podzięka.

„Wszystko to dobrze; a jednak tak dalej istnieć nie może, i Towarzystwo nasze musi wejść na szersze tory, by działalność swoją rozwinęło i na pewniejszych podstawach oparło.

„Do tego jednak koniecznie potrzeba, by sfery umiarkowane, neutralne, a dbałe o dobro powszechne, nie tylko licznie, ale bardzo licznie do Towarzystwa przystępowały; bo szturmują już do niego i cisną się oknami i drzwiami żywioły radykalne, czy socyalistyczne, czy jakiej innej nie znanej nam nazwy, dość że żywioły krzykliwe, które chcą przez Towarzystwo znaleść o jednę więcej furtkę do wciskania się pomiędzy lud, by nam szerzyć waśń i nienawiść społeczną. Grosza one tam dla podniesienia bezpieczeństwa kolonistów nie wniosą, bo go albo nie mają, albo gdyby miały, nie dadzą. Ale podnosząc rozstrój i waśń w instytucyi finansowej, gdyby ją opanować zdołały, mogłyby w istocie sprowadzić ruinę dziesiątkom rodzin kolonistów.

„Żywioły te wpadły już na ostatnie zgromadzenie w dniu 29. maja, poprzyprowadzały nastraszonych i ze snu pozrywanych kolonisiów, żądały od nich jak najwięcej skarg, choćby niczem nie uzasadnionych, wmawiały w nich, że dyrektor dostał w roku 1893 przeszło 5 tysięcy różnych zapłat, wliczając w to nawet własne jego pieniądze do Towarzystwa włożone, wszelkie koszta kancelaryi i przeróżne wydatki na rzecz Towarzystwa poczynione, byle tylko włościan otumanić i na swoje koryto nakręcić, i jako zbawcy ludu się im okazać! Między nimi nie brakło nawet owego „przyjaciela ludu“ co to łży włościan ostatniemi słowy (jak Tomasza Krępę), jeżeli mu się poddać nie chcą, który uprosiwszy sobie miejsce na zgromadzeniu w roli korespondenta, bawił się w naczelnego agitora, i podwładnym rozdawał rozkazy na wszystkie strony.

W obec wciskania się coraz natarczywiej tych niesfornych żywiołów do Towarzystwa, upraszamy sfery umiarkowane, sfery ładu i porządku, by do Towarzystwa jak najliczniej przystępowały, a umiarkowane dziennikarstwo polskie, by nas w usiłowaniach naszych szczerzej, niż dotąd, wspierało.

Liczba członków wynosiła w dniu 31.

grudnia 1892	1.408
w roku 1893 przybyło	86
razem .	1.394
w ciągu roku 1893 ubyło . . .	3
stan 31. grudnia 1893 roku wynosi tedy	1.491

Udziały wynosiły w dniu 31. grudnia

1892 gotówką . . .	10.009 zł. 97 ct.
ubyło w roku 1893 . .	155 „ 50 „
pozostało tedy . . .	9.854 zł. 47 ct.
przybyło w ciągu roku 1893	2.250 „ 35 ct.
stan 31. gudnia 1893 roku wynosi przeto . . .	12.104 zł. 82 ct.

Subskrybowane udziały

wynosiły d. 31. grudnia 1892 liczbę	2.233	w sumie 21.330 zł.
ubyła w ciągu roku 1893 liczba	16	„ 160 „
pozostała tedy liczba .	2.117	w sumie 21.170 zł.
przybyła w ciągu roku 1893 liczba . . .	225	„ 2.250 „
ogólny stan udziałów wynosi tedy . . .	2.342	w sumie 23.420 zł.

Kapitał żelazny wynosił

z końcem roku 1892 . .	3.739 zł. 56 ct.
w roku 1893 przybyło . .	1.081 „ 22 „
stan 31. grudnia 1893 wynosi tedy	4.820 zł. 78 ct.

Fudusz rezerwowy wynosił dnia 31. grudnia 1892 r. .	1.382 zł. 17 ct.
w ciągu roku 1893 przybyło	303 „ 04 „
przeto stan 31. grudnia 1993 roku wynosi	2.185 zł. 21 ct.
Fundacya pamiątkowa 100-letniej rocznicy nadania konstytucyi 3-go maja powstająca z zysków Tow. na cele pożyteczne dla włościan wynosiła 31. grudnia 1892 roku	1.410 zł. 59 ct.
w roku 1893 przybyło . .	726 „ 81 „
stan fundacyi wynosi z końcem nauki roku 1893 . .	2.137 zł. 40 ct.
Wartość inwentarza dnia 31. grudnia 1893 roku wynosi .	229 zł 11 ct.
Fuudusz pensyjny wynosił z końcem roku 1892 . .	968 „ 23 „
w ciągu roku 1893 przybyło	778 zł. 24 ct.
stan funduszu wynosi tedy z końcem roku 1893 . .	1.746 zł. 47 ct.
Majątek Towarzystwa wynosił w dniu 31. grudnia 1893	
a) w udziałach . . .	12.104 zł. 82 ct.
b) „ należnych na udziały ratach . . .	11.315 „ 18 „
c) „ kapitale żelaznym .	4.820 „ 78 „
d) „ funduszu rezewowym	2.185 „ 21 „
e) „ fundacyi pamiątkowej 3-go maja . . .	2.137 „ 40 „
f) „ inwentarzu . .	299 „ 11 „
stan dnia 31. grudnia wynosi tedy	32.862 zł. 50 ct.
Pożyczek 6 procentowych pozostało z roku 1892 .	1.822 zł. 20 ct.
w ciągu roku 1893 spłacono	214 „ 17 „
pozostało tedy	1.608 zł. 02 ct.
w roku 1893 przybyło . .	80 zł. — ct.
stan dnia 31. grudnia 1893 r. wynosi przeto	1.688 zł. 03 ct.
Pożyczki 3 procentowe z fundacyi 3-go maja wynosiły 31. grudnia 1892 r. .	916 zł. — ct.
a gdy w ciągu roku 1893 ani nie przybyło, ani nie ubyło pożyczek fundacyjnych, przeto stan w dniu 31. grudnia 1893 r. pozostaje niezmienny w kwocie	916 zł. — ct.

Wkładki oszczędności wynosiły w końcu roku 1892 .	23.653 zł. 81 ct.
przybyło w roku 1893 . .	8.036 „ 51 „
Razem .	31.690 zł. 32 „
ubyło w ciągu roku 1893 .	14.873 „ 85 ct.
przeto stan dnia 31. grudnia 1893 wynosi . .	16.816 zł. 47 ct.
Poręka statutem zastrzeżona wynosiła:	
a) poręka udziałowa . .	36.840 zł. — ct.
b) czysty majątek Towarzystwa . . .	9.422 „ — „
wynosiła tedy poręka w dniu 31. grudnia 1893 . .	56.262 zł. 59 ct.

Najważniejszemi, i dla ogółu najbardziej interesującemi są szczegóły, objaśuiające interes kolonizacyjny Towarzystwa. Sprawozdanie Dyrekcyi przytacza imienne wykazy kolonistów, którzy zakupili od Towarzystwa grunta, z wyszczególnieniem, ile posiadali pierwotnie gruntu w miejscach rodzinnych, a ile nabyli ziemi w koloniach Towarzystwa. Wyniki swoich czynności w tym zakresie streszcza sprawozdanie Dyrekcyi w następujący sposób:

„Ośmdziesiąt i ośm familij zakupiło obecne swe posiadłości w dobrach Towarzystwa Królin około Sądowej Wiszni, tudzież Wołcza i Towarnia w powiecie Staromiejskim na kolonizacyę przeznaczonych. Z tych 34 familij podało dokładnie wszystkie daty statystyczne, i co do tych rachunek o tyle jest ścisły, iż tylko w setkach sążnie zaogkrąglono i ułamki przy liczbach, wyrażających zaludnienie na kilometrze □ opuszczano. Owych 34 familij zakupiło ogółem 231 morgów, 407 □°, powiększając pierwotny obszar posiadanej ziemi o 172 morgi i 1207 □°.

Trzydzieści i jedna familij, co do których posiadamy daty statystyczne, składały się ze 160 osób, posiadających przed zakupnem ziemi w Towarzystwie tylko 173 morgów 500 □° z gęstością zaludnienia rolniczego na kilometrze □ 161 osób. Zakupując ziemię w Towarzystwie, powiększyły swe gospodarstwa o 155 morgów 1541 □°, zmniejszając gęstość zaludnienia rolniczego na kilometrze □ z 161 osób na 84 osób.

Cyfra 84, wyrażająca zmniejszenie się zaludnienia rolniczego na kilometrze □ za pomocą zakupna ziemi w Towarzystwie, recte kolnizacyi, jest z dotychczasowych naszych sprawozdań najmniejszą; zwykle bowiem gęstość pierwotnego zaludnienia wahała się pomiędzy liczbami 200 do 230 a zmniejszała się zapomocą kolonizacyi na cyfry pomiędzy 100 a 110; i liczby te odpowiadają najprawdopodobniej istotnemu stanowi rzeczy w zachodniej Galicyi. W roku zaś

obecnym uzyskaliśmy dlatego pozornie tak korzystną cyfrę 84, ponieważ pomiędzy kolonistami znajduje się kilka familij stosunkowo znacznie zamożniejszych.

„Kolonizacya nasza wywarła jednak nie tylko skutek u naszych kolnistów, ale ruch ten przeniósł się i do tych miejscowości, skąd nasi koloniści pochodzą, gdyż pozostający na miejscu zakupowali znowu grunta od kolonistów naszych, i w ten sposób gospodarstwo swoje powiększali“.

Co do familij, które od naszych kolonistów grunta zakupywały, objaśnia sprawozdanie Dyrekcyi stosunki tych tylko, co do których daty statystyczne posiadała. 52 familie, złożone z 287 osób, posiadały przed zakupnem 173 morgów i 400 □⁰ z gęstością zaludnienia rolniczego na kilometrze □ 271 osób, żyjących z rolnictwa. Przez zakupno ziemi od kolonistów Towarzystwa powiększyły swe posiadłości o 119 morgów 397 □⁰, zmniejszając gęstość zaludnienia rolniczego z 271 na 164 osób, żyjących z rolnictwa na jednym kilometrze kwadratowym (182 morgach).

Dytychczasowe cyfry zaludnienia rolniczego w pierwotnych siedzibach kolonistów przed zakupnem ziemi były następujące: 230, 217, 213, 204, które po zakupnie ziemi zmniejszyły się na: 144, 136, 108, 101 na kilom. W sprawozdaniu obecnem, cyfry tak pierwotnego zaludnienia „161“ jakoteż i zmniejszenia się gęstości zaludnienia po zakupnie ziemi, na 84, są najkorzystniejsle z tych, jakie dotychczas Towarzystwo wykazało, co wskazuje na tę okoliczność, że tym razem majętności gopodarze dążyli do powiększenia swych gospodarstw przez kolonizacyę. Natomiast cyfry, wyrażające gęstość zaludnienia tych, co od kolonistów Towarzystwa ziemię zakupili, a mianowicie pierwotna „271“ i zmiejszona przez zakupno na „164“ są najwyższe z dotychczas otrzymanych, i wskazują chyba na to, że koloniści opuścili istotnie najgęściej zaludnione powiaty zachodniej części naszego kraju, i że ziemię nabywali od nich głównie biedniejsi, chociaż płacili za morg ziemi wysokie ceny, bo od 300 do 700 zł.

Rachunkowo przedstawia się interes kolonizacyjny Towarzystwa w następujących cyfrach:

1. Wpływy.

1. Ceny kupna	37.659	zł. 41	ct.
2. Należytości za sprzedane posiadłości ziemskie . . .	38.059	„ 90	„
3. Wartość niesprzedanych posiadłości ziemskich	33.060	„ 28	„
4. Przychody gospodarcze . .	818	„ —	„
5. Odsetki od cen kupna, nie zapłaconych w terminie . .	1.524	„ 46	„
Razem . .	111.122	zł. 05	ct.

„Związek“ nr. 10. i 11.—1894.

2. Rozchody.

1. Spłacono długów na dobrach Towarzystwa ciążących . .	11.059	zł. 30	ct.
2. Pozostała reszta na dobrach Towarzystwa ciążących . . .	31.554	„ 38	„
3. Reszta ceny kupna za nabyte dobra	7.769	„ 84	„
4. Wydatki gospodarcze . .	2.872	„ 59	„
5. Koszta służby, budowy domów, reperacye i inwentarz . .	1.265	„ 36	„
6. Zwrot Towarzystwu sum na kupno wydanych . . .	45.865	„ 68	„
7. Koszta przenośne i przeprowadzeń prawnych, płatne w r. 1894	3.492	„ 63	„
8. Pomiary	295	„ 46	„
9. Koszta kontrak. legaliz. intabul. ekstabulacyj, ogłoszeń, koszta podróży i datki konkurencyjne	2.224	„ 48	„
10. Podatki	396	„ 25	„
11. Zrównanie	4.326	„ 08	„
Razem . .	111.122	zł. 05	ct.

Rachunek zysków i strat za rok 1893.

1. Wpływy.

1. Z rachunku kolonizacyjnego .	4.326	zł. 08	ct.
2. Wpływy odsetkowe od pożyczek i cen kupna . . .	1.022	„ 44	„
3. Zwroty kosztów administracyjnych	114	„ 44	„
4. Należne a po dzień 31. grudnia 1893 niezapłacone odsetki .	1.717	„ 66	„
5. Należytości z rachunku Lgoty .	33	„ 60	„
Razem . .	7.213	zł. 22	ct.

2. Rozchody.

1. Koszta administracyjne . .	2.945	zł. 76	ct.
2. Zapłacone odsetki od pożyczek i wkładek oszczędności . .	1.099	„ 90	„
3. Zysk roku 1893 . . .	3.167	„ 56	„
Razem . .	7.213	zł. 22	ct.

Bilans

z dnia 31. grudnia 1893. przedstawia się w cyfrach następujących:

1. Stan czynny.

1. Pożyczki 6%	1.688	zł. 03	ct.
2. „ 3%	916	„ —	„
3. Należytości za sprzedane posiadłości ziemskie . . .	38.059	„ 90	„
4. Należytości odsetkowe od pożyczek i cen kupna . . .	1.716	„ 66	„
5. Wartość niesprzedanych posiadłości ziemskich	33.060	„ 28	„
do przeniesienia . .	75.440	zł. 87	ct.

z przeniesienia . .	75.440	zł. 87	ct.
6. Inwentarz	299	„ 11	„
7. Należytości z rachunku Lgoty	33	„ 60	„
8. Stan kasy z d. 31. grudnia 1893	2.252	„ 14	„
Razem . .	78.025	zł. 72	ct.

2. Stan bierny.

1. Udziały	12.104	zł. 82	ct.
2. Wkładki oszczędności . .	16.816	„ 47	„
3. Kapitał żelazny	4.820	„ 78	„
4. Fundusz rezerwowy . . .	2.185	„ 21	„
5. Fundacya pamiątkowa 3. maja	2.137	„ 40	„
6. Fundusz pensyjny . . .	1.746	„ 47	„
7. Koszta przenośne i przeprowadzeń prawnych płatne w r. 1894	3.492	„ 63	„
8. Długi, na dobrach Towarzystwa ciążące	31.554	„ 38	„
9. Zysk roku 1893	3.167	„ 56	„
Razem . .	78.025	zł. 72	ct.

Na koszta organizacyjne, to jest na umorzenie reszty kosztów założenia i rozszerzenia Towarzystwa wydano 1.200 zł. Nowych wydatków na ten cel nie było w roku obecnym żadnych, bo kolonizacya zajęła wszystkie siły, a na dalszą organizacyę czasu nie stało.

Koszta administracyjne, pomimo rozszerzenia się działalności Towarzystwa, powiększenia sił urzędniczych, i przeniesienia siedziby do Krakowa, podniosły się z sumy zł. 2.634, tylko do sumy zł. 2.945 76.

Prezesem Towarzystwa jest ks. Ignacy Sablik; Dyrekcyę stanowią pp.: Franciszek Zalański, Fr. Wiśniowski i Jan Kłaput.

Korespondencye.

Stare miasto, w maju 1894.

Przypadkowo dostał się do rąk moich statut tutejszego „Credit Vereinu für Handel und Gewerbe, reg. Gen. mit beschr. 5 ff. Haftung“. Roślina ta zasadzoną została na glebie naszej na wiosnę r. 1892 i rozrasta się tak bujnie, że w ciągu niespełna dwóch lat dochodzi z obrotami kasowymi do tej wysokości, jaką Towarzystwo zaliczkowe w Starem mieście, zaledwie po latach 18. istnienia swego osiągnąć potrafiło.

Działalność stowarzyszeń wyznaniowo żydowskich znacie dobrze ze sprawozdań, jakie z całego kraju odbieracie. My ją poznajemy ze strony praktycznej, bo na naszej skórze. Czytając statut tutejszego „Vereinu“ teraz dopiero zrozumiałem, dla czego Szan. Wydział Związku w sprawozdaniu swojem, za rok 1893 nazwał statuta takie monstrualnemi. Oto próbki: w §§. 35., 36. i 37., określających prawa i obowiązki członków Dyrekcyi, znajdują się następujące ustępy: „Er erlegt der Genossenschaft eine Caution im Betrage von tausend Gulden im Baaren, welche auch als Darlehen hingegeben werden können und mit Dividenden jährlich verzinst werden“.

Pod owem „Darlehen“ rozumie się udział, skoro ma prawo do dywidendy, a jeżeli kto ma w tym kierunku wątpliwości, to usuwają je raporta miesięczne Dyrekcyi, tak np. w rachunku za listopad 1893 (bo ten mam pod ręką) w którym na 5.725 zł. wpłaconych udziałów, — 3.000 zł. wpłacili trzej członkowie Dyrekcyi, a reszta 2.725 zł. jest własnością całego ogółu członków.

Pomijając już okoliczność, że udziały obciążone są „prawem zastawu“ za zobowiązania stowarzyszenia w obec wierzycieli, zaś na kaucyi służbowej, żadne prawo zastawu ciężyć nie powinno, — możnaby tę niewłaściwość tolerować, gdyby nie nadzwyczajna łatwość wycofywania tych kaucyi udziałowych czy udziałów kaucyjnych, przysługująca pp. Dyrektorom na wypadek usunięcia ich z urzędu (!!). Z §. 40. wynika, że „in diesem Falle aber dessen Caution die Genossenschafts-Cassa demselben Mitgliede unbedingt längstens binnen einem Monate nach der Beschlussfassung zu zahlen schuldig sein wird“. A zatem usuniętemu z urzędu członkowi Dyrekcyi, należy najdalej do dni 30. wypłacić udział bez wypowiedzenia, przewidzianego w §§. 48. statutu i 79. ustawy państwowej z r. 1873, ale nadto wydaniem kaucyi przed udzieleniem absolutoryum za odnośny rok administracyjny, uwolnić członka Dyrekcyi od wszelkiej odpowiedzialności za gospodarkę, wbrew postanowieniom §. 29. statutu i 23. ustawy z r. 1873. Dodać tu także należy, że okres urzędowania członków Dyrekcyi ustanowiono na lat sześć.

Nie na tem wszakże kończą się przywileje Dyrekcyi, bo istotną korzyść, stanowiącą oś, około której cały Geschäft się obraca, zapewnia im dopiero §. 39., który tak opiewa: „Als Entlohnung für die Mühewaltung hat der Cassier Ein percent, der Director zwei Drittel percent und der Controlor ein Halbes percent jährlich vom Umsatze des, den Mitgliedern aus der Genossenschaftscassa gewährten Darlehens aus der Vereinscassa zu beziehen“.

Otóż nic łatwiejszego, jak dać się wybrać na lat sześć, rozdzielić w tym czasie jak najwięcej pożyczek, bez względu na ich bezpieczeństwo, gdyż od obrotu w pożyczkach zawisłą jest wysokość wynagrodzenia za „Mühewaltung“, następnie postarać się samemu o usunięcie z urzędu, jeżeli ogół zacznie należycie oceniać wartość aktywów „Vereinu“, w końcu wycofać udział w ciągu dni 30.

by go następnie w innem, równie zyskownem przedsiębiorstwie ulokować.

Zdaje mi się, że te postanowienia statutowe nie są oryginalnym pomysłem finansistów ze Starego miasta, że zatem kształcili się na jakichś wzorach, a sami także naśladowców znajdują. W obec tego pozwalam sobie zapytać Szan. Redakcyę w interesie licznych ofiar, które wpadają w sidła takich finansistów:

1. czy Sądy handlowe mają obowiązek każdy statut, o ile martwej literze ustawy się nie sprzeciwia, choćby jej duchowi nie odpowiadał, do rejestrów handlowych wpisywać?

2. jakie rezultaty osiągnął Związek stowarzyszeń, który o ile mi wiadomo od lat kilku petycyonuje o odpowiednią zmianę ustawy z 9. kwietnia 1873 zmierzającą do ukrócenia lichwy, pod jej płaszczykiem się rozwijającej? *G.*

Sprawozdania z lustracyi Towarzystw związkowych.

Towarzystwo zaliczkowe na powiat sądowy Śniatyński,

stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką.

W dniu 18. i 19. maja r. b. lustrator Związku przeprowadził lustracyę wyżrzeczonego Towarzystwa z następującym dodatnim wynikiem.

Dzięki gorliwej pracy a zarazem wielce oględnemu kierownictwu ze strony Dyrekcyi, oraz szczeremu zajęciu się Rady nadzorczej sprawami Towarzystwa, rozwijało się ono, od czasu założenia swojego w r. 1876 ciągle prawidłowo, zadowalniając się średnim ale stałym postępem, tak, że obecnie, po siedemnastu latach istnienia, w dniu rzeczonej lustracyi, jego

Bilans surowy

następujące wcale pokaźne przedstawiał cyfry; mianowicie:

a) W stanie biernym:

Udziały	16.747	zł.	98	ct.
Fundusz rezerwowy	6.013	„	80	„
Specyalna rezerwa strat	1.600	„	—	„
Wkładki oszczędności	67.988	„	23	„
Odsetki	2.821	„	02	„
Lokacye	28	„	71	„
Zysk z r. 1893	890	„	14	„
razem	96.089	zł.	88	ct.

b) W stanie czynnym:

Pożyczki	90.807	zł.	01	ct.
Koszta administr.	454	„	02	„
„ procesowe	514	„	77	„
„ założenia	118	„	46	„
Bank krajowy	1.957	„	07	„
Gotówka	2.238	„	55	„
razem	96.089	zł.	88	ct.

Jak widzimy z powyższego zestawienia, Towarzystwo Śniatyńskie, nie tylko że wcale nie korzysta z kredytu u naszych instytucyj finansowych, lecz nadto w dniu lustracyi i dość znaczną posiadało u siebie gotówkę, i w Banku krajowym ulokowane miało około 2.000 zł., albowiem Dyrekcya Towarzystwa zadowalnia się obrotem jedynie własnych funduszów oraz powierzonych jej wkładek oszczędności, a to wychodząc z tego założenia — może w końcu i mylnego — iż obecna cena gruntów włościańskich zanadto jest wygórowaną i w niedalekiej przyszłości sprowadzić może pomiędzy znaczną liczbę posiadaczy tych gruntów tak zwany „krach“. Pozostawiwszy interesa wekslowe śniatyńskich i okolicznych handlarzy wyłącznej manipulacyi aż trzech tamtejszych *Vereinów* i *Credit-Anstaltów* — a które w ostatnich czasach dość dotkliwe na tychże operacyach ponieść miały straty — Dyrekcya Towarzystwa zaliczkowego ograniczyła swą czynność niemal zupełnie na udzielanie pożyczek okolicznemu włościaństwu, wśród którego w ostatnich latach powstała niemal mania skupowania jak najwięcej ziemi, choćby przepłacając takową i to pieniędzmi, wypożyczonemi na wysoki procent. Płacą więc obecnie za morg ziemi nie tylko po 600, 700 i 800 zł., ale często nawet po tysiąc zł. i wyżej. Tak wysoka atoli cena nie zdolna odrzucić dostatecznych odsetek od wypożyczonego na zakupno ziemi kapitału, choćby nawet właściciel jej sam darmo około uprawy jej pracował. Ztąd częsty niedobór w jego przychodach, nie dozwalający mu na dotrzymywanie rat od zaciągniętej pożyczki, w razie zaś kilkuletniego nieurodzaju łatwo może nastąpić przymusowa sprzedaż wielu podobnych gospodarstw po znacznie zniżonych cenach. Takiem powodując się przekonaniem, Dyrekcya Towarzystwa nader jest oględną w udzielaniu pożyczek, i z tego powodu często nawet odmawia przyjmowania wkładek, nie mając na razie korzystnego dla nich ulokowania. Obecna łączna wysokość tychże wkładek, wynosząca około 70.000 zł., świadczy najlepiej o ogólnem i zasłużonem zaufaniu wkładkujących do obecnego składu Dyrekcyi, skoro, pomimo iż miejscowe „Vereiny“ płacą od wkładek po 6—7%, Towarzystwo nasze płacąc tylko 5%, a nieraz nawet tylko 4%, posiada ich zawsze poddostatkiem dla interesu swojego. Być może, iż stosunki te zmienią się na niekorzyść, gdy z przyszłym rokiem otwartą zostanie w Śniatynie miejska Kasa Oszczędności, której założenie uchwaliła Rada miejska, składająca się przeważnie z izraelitów. Dyrekcya Towarzystwa jest atoli zdania, iż działalności jej, na tak pewnych opierającej się podstawach, owa Kasa w niczem nie potrafi zaszkodzić.

Z końcem 1893 roku Towarzystwo posiadało członków 560
zaś od 1. stycznia 1894 przybyło nowych . . 42
obecna zatem liczba tychże wynosi 602

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc kwiecień 1894.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów i funduszu rezerwowego (wł. mająt.) z końcem miesiąca zł.	ct.	Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca zł.	ct.	Włożono w ciągu miesiąca zł.	ct.	Wyjęto w ciągu miesiąca zł.	ct.	Stan z końcem miesiąca zł.	ct.	Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca zł.	ct.	Zaciągnięte w ciągu miesiąca zł.	ct.	Spłacone w ciągu miesiąca zł.	ct.	Stan z końcem miesiąca zł.	ct.	Saldo rachunku Banku krajowego zł.	ct.
Bełzie	21319	16	36182	50	741	01	1856	83	35066	68	12300		9400		8000		13700			
Białej Stow. p. i o. Wz. p.	25522	12	65653	64	2473	63	3272	91	64854	36	19755		7865		4860		22760			
Bochni	21637	40	27650	61	102		405		27347	61	24905		10459	60	11405		23959	60		
Bołszowcach B. z	8177	23	11137	73	1133		1155	79	11114	94	6034		1209	50	1227		6016	50		
Brodach T. han. i kr.	16095	94	12798	11	6961	52	5665	92	14093	71	15141	41	2378	67	6171	93	11348	15		
Czortkowie	8469	68	23504	28	1328	50	183	21	24649	57										
Dąbrowej	87578	88	188012	62	15527	07	6454	03	197085	66	61384	40	13734		15862	98	59255	42		
Dębicy T. wz. kr.	33452	81	151558	35	20845	91	8393	16	164011	10	19800		1440		1360		19880			
Dobczycach St. p. i o. Wz. p.	6523	29	17475	84	80		153	56	17402	28	11720		2350		1400		12670			
Dobromilu	34878	67	39738	62	3068	33	1609	45	41197	50	2850		2000				4850		253	17
Drohobyczu	52134	58	172845	44	7392	30	4851		175386	74	13985		6465		6345		14105		1378	39
Dubiecku	14438	93	56331	83	5539	07	7063	15	54807	75	7218		3692		230		10680			
Dynowie	7697	36	44003	61	173	50	1270	78	42906	33	2075				100		1975			
Glinianach	65106	67	102761	77	3212	72	8060	16	97914	33	39090	32	19579	15	15075		43594	47		
Głogowie	37194	56	135402	26	8049	37	3630	60	139821	03	17250		1100		1990		16360			
Gorlicach	118254	64	376860	07	21220	14	23581	11	374499	10	338975	68	211853	57	196827	70	354001	55		
Grybowie	28870	46	131443	68	230	03	257	92	131415	79	12000				200		11800			
Husiatynie	2627				1146	29			1146	29										
Jaryczowie nowym K. z.	5816	78	330	18	29	88	35	66	324	40	4348		5974	39	5252	39	5070			
Jaśle	73422	01	214108	37	11475	72	8631	83	216952	26	71042		40817	87	26230		85629	87		
Jaworowie	38268	24	112782	29	4274	64	3324	97	113731	96	42900		4600		700		46800		1706	27
Kałuszu	26352	71	33765	94	1862	80	1884	57	33744	17	26371		6908		8101		25178			
Kamionce strum.	21035	13	66620	80	837	24	6948	33	60509	71	15000		12000		6000		21000		2493	76
Kolbuszowie „Szcz. Boże"	23386	45	59196	47	2369	61	725	62	60840	46	4500						4500			
Krakowie	112557	48	274987	07	18985	61	13248	02	280724	66	119004		50944		41921		128027			
Krynicy St. poż. i oszcz.	16253	68	67409	84	1482	91	2983	56	65909	19	14080		6750		5310		15520			
Lisku	28216	99	142466	73	8862	85	1924	97	149404	61	4000						4000		1564	99
Lubaczowie T. kr. miej.	30694		27649	99	3528	63	1421	57	29757	05	1900				400		1500			
„ stow. zal.	5501	43	11854	95	1144		737		12261	43	9448		1132		1280		9303			
Lwowie	17230	76	45101	90	2138	15	1488		45752	05	19220	29			500		18720	29		
„ Tow esk. i zal.	32347	07	10935	93	1277	72	505		11708	65	19882	01	4960	22	4747	45	20094	78		
Makowie st. poż. „Wz. p."	68685	77	140098	36	7364	04	7976	59	139485	81										
Mielcu	16835	77	62334	34	922	89	1240	97	62016	26	5800		2600		3200		5200		1633	04
Obertynie Kasa zal. i oszcz.	3453		11146	75	20		159		11007	75	4200		920				5120			
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	60309	40	245335	12	9656	19	15320	53	239670	78										
Pilznie St. oszcz. i poż.	11517	35	47485	72	5182		1664	17	51003	55	5282		720		1636		4366			
Przemyślu St. b. d. h. i p.	42287	22	179291	93	13643	43	11190	91	181484	45			5075				5075			
Radziechowie	62123	87	151817	66	6236	80	5718	19	152336	27	26000		13000		6000		38000			
Radymnie K. z.	6019	35	6874	84	27		120	74	6781	10	5200		2700		2000		5900			
Rohatynie	28025	13	91264	70	2876	47	1804		92337	17										
Rozdole	4464	45	3555	06	6	38	50	91	3510	53	8870				25		8845			
Sądowa-Wisznia K. z. Nad.	11619	91	7370	88	346		65		7651	88	14050		7170		5400		15820			
Sieniawie	23742	12	34973	99	503		454	57	35022	42	3000		1500		1500		3000			
Skałacie T. z. i kr.	26816	23	22111	61	291	68	2626	68	19776	61	30550		12715		13800		29465			
Sokalu	35133	62	111757	89	6300	98	5055	74	113003	13	22500		1500		750		23250		3306	96
Stanisławowie B. z.	48365	07	89024	38	11771	08	16759	71	84035	75	79387	84	22638		23555	34	78470	50	7925	28
„ T. wz. kr. m.	49097	18	114572	51	13801	33	23349	25	105024	59	35892		21514		11420		45986			
Strusowie K. oszcz. i poż.	4086		10347	96	1525	80	485	09	11388	67										
Stryju	38290	57	84989	66	2792	40	1838	82	85943	24									2109	50
Szczercu K. z.	6038	95	5856	85	924	30	22		6759	15	7297		2569		1980		7886			

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek z końcem miesiąca zł.	ct.	Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca zł.	ct.	Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca zł.	ct.	Spłacono w ciągu miesiąca zł.	ct.	Udzielono w ciągu miesiąca zł.	ct.	Stan z końcem miesiąca zł.	ct.	Koszta założ. ruchomości i adm. z końcem miesiąca zł.	ct.	Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca zł.	ct.	Gotówka z końcem miesiąca zł.	ct.
Bełzie			714	05	65901	64	3198	03	3713	20	66416	81	441	67	3707	60	233	81
Białej Stow. p. i o. Wz. p.			125	13	106021	20	6143	72	7333		107210	48	1013	89	3431	24	1606	
Bochni	1584	57	1042	27	68716	73	15485	80	14935	33	68166	26	820	53	5216	05	1368	61
Bołszowcach B. z	1087	99	959	26	24248	95	5761	71	5989	50	24476	74	759	50	1943	43	176	25
Brodach T. han. i kr.	3146	05	479	20	44061	94	6176	92	3943		41828	02	2555	71	415	23	364	09
Czortkowie	1208	09	30	67	31850	41	5325	56	6610	41	33135	26	124		354	34	1060	24
Dąbrowej	7386	93	5964	87	322640	83	19258	96	23561	29	326943	16	2388	09	15926	75	3106	96
Dębicy T. wz. kr.	9760	81	4275	15	213687	75	60205		71314	40	224797	15	2852	06	163	34	3567	32
Dobczycach St. p. i o. Wz. p.					35629	79	1579		2476		32830		1150	88	2316	44	298	09
Dobromilu	1957	80	360	23	74864	36	2115	17	4940		77689	19	651	19	4859	30	297	69
Drohobyczu	5423	18	273	90	233599	68	36915	05	40140	50	236825	13	1942	87	5731	68	4202	11
Dubiecku	4708	27	2228	78	79417	64	6500		9010		81927	64	2691	94	1404	95	839	19
Dynowie	1324	87	1179	12	53742	42	1522	99	1065	90	54199	57			604	15	288	96
Glinianach	4751	02	3185	51	200071	79	49834	52	44480	55	194717	82	2104	98	17565	14	164	07
Głogowie	4846	76	171	65	177445	80	6973	20	13430		183902	60	1411	55	12000		1079	85
Gorlicach	19345	07	15958	13	789015	19	237108	44	241481		793388	15	4618	65	62332	92	21718	77
Grybowie	719	02	516	80	172076		924	74	887	07	172039	14	566	74	585	69	127	50
Husiatynie			16	20					2880		2880		221	97			687	52
Jaryczowie nowym K. z.	424	32	244	06	9755	75	1028	84	1429	40	10156	31	418	56	1145	99	158	70
Jaśle	7218	66	22567	50	336270		39392		53048	40	349926		2311	13	49273	72	4279	45
Jaworowie	4139	17	3120	07	193589	48	22371	63	25210		196427	85	1897	67	8102	92	1337	27
Kałuszu	423	25	2044	39	77746	17	3615	48	4830		78960	69	1055	24	7359	73	336	86
Kamionce strum.	2244	92	3872	80	105678	69	2158	98	3410		106929	71	854	72	1719	72	1652	17
Kolbuszowie „Szcz. Boże"	2332	11	2010	26	88817	46	11574	95	13312		90554	51	526	52	1466	34	521	91
Krakowie	11460	52	12968	91	489369	40	148707	66	143145		483806	74	4511	62	33296	86	24123	35
Krynicy St. poż. i oszcz.	1174	32	70		97239	55	6348	53	6472	79	97239	55	1012	44	483	70	67	24
Lisku	5653	79	2538	55	171267	45	6620	97	12345	80	176992	28	756	57	1447	87	12182	21
Lubaczowie T. kr. miej.	645	24			58145	22	3296	27	3848		58696	95	276	71	1818	15	1804	48
„ stow. zal.	752	17	859	89	26718	10	994	50	2963		27669	60	282	02	322	91	403	91
Lwowie					71936	50	1619		4935	50	75253		390	78	5109	43	949	88
„ Tow esk. i zal.	2006	88	4054	81	56422	24	6737		6656	65	56341	89	1611	32	8349	01	3909	97
Makowie st. poż. „Wz. p."	7767	84	239	90	170358	61	10367	22	16631	95	176623	32	2435	94	35877	31	1242	75
Mielcu			3761	77	75723	76	1691	71	2790		76822	05	571	88	10531	62	1521	29
Obertynie Kasa zal. i oszcz.	742	61			17948		3218		4199		18929		939	21	128	35	326	80
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	8825	90	6861	38	283229	82	4168	82	7210		286271		1034	36	26862	34	1499	76
Pilznie St. oszcz. i poż.	1768	58	908	34	64389		7029		9916		67276		944	81	1223	17	119	84
Przemyślu St. b. d. h. i p.	8120	34	12350	50	212859	13	55449	27	65579	63	222989	49	1540	53	16687	65	8099	84
Radziechowie	4688	04	5229	96	239644	35	15446	81	20317	86	244515	40	1535	19	14486	38	1841	17
Radymnie K. z.	257	51	128	71	17569	39	3088	79	2740		17220	60	661	33	68	70	1136	04
Rohatynie			3202	41	88658	26	1709	32	2356		89304	94	1008	86	5778	40	1166	33
Rozdole	94	43	104	39	13625	22	125	34			13499	88	68	82	3317	43	132	66
Sądowa-Wisznia K. z. Nad.	1000	37	301	78	33153	91	1361	38	2878		34670	53	684	58	363	17	675	66
Sieniawie	1662	28	2547	44	60110	85	1865	55	2620		60865	30	619	96	3691	19	797	98
Skałacie T. z. i kr.	2499	81	682	32	71398	04	8543	09	9250	68	72105	63	150		5674	14	1310	20
Sokalu			823		142478	98	14206	33	17905	77	146178	42	1109	18	25981	63	2247	48
Stanisławowie B. z.	2724	91	4917	58	206765	13	37504	69	43368		212628	44	3453	24	6400	68	3956	74
„ T. wz. kr. m.	4759	56	937	65	194745	63	27559		32994	50	200181	13	1810	98	333	31	3479	56
Strusowie K. oszcz. i poż.	1034	42	514	09	15041	80	1016	60	1825		15850	20	445	74	20	40	706	85
Stryju	2157	12	6710	95	112126	93	11193	41	16437	49	117371	01	1716	97	13629	79	2493	61
Szczercu K. z.	395	16	233	14	19196	73	617	97	2334		20912	76	148	17	243	43	8	03

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc kwiecień 1894.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów funduszu rezerwowego (wł. mająt.) z końcem miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Saldo rachunku Banku krajowego	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.
Tłumaczu St. kr.	17416	41	63731	42	5411	42	2496	42	66646	42	11380	.	12000	.	3500		19880	.	.	.
Turce P. T. zal.	3536	.	24142	43	126	50	18	.	24250	93	.		1035	.	.	.	1035	.	.	.
Tyśmienicy K. z. „Wiara"	10588	01	30004	56	2627	40	3657	51	28974	45	3000			.	300		2700		.	.
Ustrzykach dolnych	4884	94	1624	05	73	.	90	56	1606	49	6705	06		.	140	.	6565	06	.	.
Zakliczynie Tow. wzaj. kr.	5711	08	15293	52	1374	86	1072	09	15596	29	14085	.	4713	.	3430		15368	.		.
Zbarażu	35493	64	43180	08	1215		1971	08	42424	.	14900		1000	.	.		15900		2007	92
Złoczowie Tow. z	86343	69	186922	26	8996	45	6488	27	189433	44				.	.		.	.	1069	55
Złoczowie K. z.	15651	11	35802	67	6749	.	8179	90	34371	77	17750		6500	.	9750	.	14500			.
Żółkwi Tow. zal.	38669	31	39860	32	5507	27	1546	92	43820	67	43625	.	5400	.	7375		41650	.	5336	08
Żydaczowie P. kas. z. i osz.	1772	.	19851	18	949	26	480		20320	44	.	.	.	.	.	.	.		.	.

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca		Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Koszta założ., ruchomości i adm. z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca		Gotówka z końcem miesiąca	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Tłumaczu St. kr.	1857	94	.	.	87965	74	16174	47	17867	51	89658	78	946	23	13910	69	1285	07
Turce P. T. zal.	563	49	.	.	19909	50	1821	63	9758	.	27845	87	1172	89		.	366	66
Tyśmienicy K. z. „Wiara"	2103	25	678	57	41064	89	2659	15	1681	.	40086	74	489	12	4185	61	282	81
Ustrzykach dolnych	328	88	574	67	12170	87	449	23	.	.	11721	64	315	67	1914	13	8	60
Zakliczynie Tow. wzaj. kr.	770	59	159	58	34928	22	2838	50	4245	.	36334	72	1039	90	133	74	97	18
Zbarażu	1825	66	4109	89	96386	85	3804	11	5940		98522	74	822	03	2188	29	228	05
Złoczowie Tow. z	3550	54	5758	08	266710	17	7772	23	5939	.	264876	94	1663	43	18344	02	1270	91
Złoczowie K. z.	830	76	630	67	67152	44	12558	91	9294	.	63887	53	1648	17	258	84	189	77
Żółkwi Tow. zal.		.	1311	20	109571	92	4957	34	12215		116829	58	1721	65	11279	84	956	19
Żydaczowie P. kas. z. i osz.	1362	76	221	18	22560	40	427	30	810	.	22943	10	360	22	.	.	373	06

Członkom tym wypłacono od ich udziałów za rok ubiegły 7% dywidendę. Wpłata tych udziałów odbywa się w ten sposób, iż przy udzielaniu mniejszych pożyczek odciąga się na udział zazwyczaj 10%, zaś przy większych pożyczkach wyższy jeszcze procent, uzupełniając udział przy spłacaniu rat pożyczkowych. Najwyższy dozwolony udział, jaki jeden członek posiadać może, opiewa na 1.000 zł.; takich udziałów jest dwa.

Fundusz rezerwowy Towarzystwa tworzy się przez wpisowe 2 zł., (żydowskie pobierają 6 i 8 zł.) przez oprocentowanie porówno z wkładkami tej części funduszu, która we własnym pozostaje obrocie; zaś od części, ulokowanej w papierach, mianowicie 650 zł. w obligach Banku krajowego, przez odnośne kupony; w końcu przez wydzielanie rokrocznie 10% z czystego zysku.

Pożyczki w łącznej kwocie 79.744 zł. 22 ct. rozdzielają się na 491 pozycyj tak pożyczek wekslowych jak i skryptowych. Pomimo, jak to wykazaliśmy na wstępie, niezwykłej ostrożności Dyrekcyi Towarzystwa w udzielaniu pożyczek, udzieloną została, a zatem na zupełnie pewnej podstawie, pożyczka wekslowa na 4.000 zł., a tem osobliwsza, że właśnie jednemu z okolicznych włościan. Ponieważ sprawa ta rzuca niejako charakterystyczne światło na stosunki materyalne włościan w pewnych okolicach, a w szczególności w pewnych miejscowościach, warto, sądzę, nadmienić, że w okręgu śniatyńskim znajduje się wieś Stecowa, której wszyscy niemal mieszkańcy odznaczają się wielką prawością, pracowitością i punktualnością w wypłacaniu zaciągniętych pożyczek. W tejto wsi mieszka także ów włościanin, któremu Towarzystwo wypożyczyło na weksel 4 000 zł., ale posiada on 120 morgów doskonałej ziemi i jest zawołanym gospodarzem; dość powiedzieć, że posiada własną lokomobilę wraz z młocarnią, na której niemal cała wieś młóci swoje zboże, zaś pożyczkę tak znaczną zaciągnął na postawienie młyna. A interesować może będzie czytelnika, iż pomimo tak znacznego stosunkowo majątku, włościanin ten pozostał i na dal wiernym swojemu wieśniaczemu strojowi, syna jedynaka osadził przy sobie na roli, córki za miejscowych powydawał wieśniaków.

Od pożyczek Towarzystwo może trochę za wysoki pobiera procent, licząc 8 od sta, oraz 3% prowizyi zwłoki. Otwarcie Kasy Oszczędności wpłynie prawdopodobnie na obniżenie tejże stopy procentowej. Oprócz tego pobiera Towarzystwo 1/2% jednorazowo przy udzielaniu pożyczek, jako zwrot kosztów administracyjnych.

Przy udzielaniu pożyczek Rada nadzorcza znaczną wywiera ingerencyę, Dyrekcya bowiem uprawnioną jest tylko do wypożyczenia 100 zł., przy pożyczkach zaś po nad tę kwotę potrzebną jest uchwała Rady nadzorczej.

O energicznej działalności Dyrekcyi, składającej się obecnie z p. Tytusa Niemczewskiego, aptekarza oraz burmistrza miasta, jako dyrektora kierującego; p. Józefa Kosowskiego, urzędnika magistratu, jako kasyera i p. Odilona Dankiewicza, kandydata adwokackiego, jako likwidatora; świadczy dosadnie fakt, iż z końcem 1893 roku odsetki zaległe wynosiły tylko kwotę 499 zł. 23 ct., których stosunek zatem do kapitału obrotowego przedstawiał się jak 1 : 176.

Koszta administracyjne przedstawiają się skromnie, za rok bowiem 1893 wynosiły łączną kwotę 1.605 zł. 75 ct., a zatem 1·8% kapitału obrotowego. Płace dyrektorów są bardzo skromne, a Walne Zgromadzenie przyznaje nadto do podziału pomiędzy dyrektorów, 1/3 część czystego zysku, pozostałego po poprzedniem strąceniu dywidendy i wydzieleniu 10% do funduszu rezerwowego, co także skromną stanowi kwotę. Gdy w końcu dodamy, iż wszystkie księgi Towarzystwa, założone wedle wzorów przez Związek zaleconych, lustrator w jak najzupełniejszym znalazł porządku, zakontowane po dzień ostatni; to śmiało możemy twierdzić, iż pod obecnym nadal Zarządem Towarzystwo coraz pomyślniejszych spodziewać się może rezultatów.

Towarzystwo kredytowe „Oszczędność" w Tłumaczu,

stowarzyszenie zarejestrowane z nieogr. poręką.

Dokonana przez lustratora Związku na dniu 20. i 21. maja r. b. lustracya wyżwymienionego stowarzyszenia dostarczyła nam jednego dowodu więcej, jak ogromnej a nawet decydującej doniosłości na cały rozwój podobnych instytucyj bywa obsadzenie posady głównego kierownika odpowiednią osobistością, lub też przeciwnie człowiekiem, nieodpowiadającym takiemu zadaniu, czy to pod względem potrzebnego wykształcenia fachowego, czy co do zasobu lub, przeciwnie, braku koniecznej energii, połączonej atoli z oględnością; nie mówiąc już nic — jako o *conditio sine qua non* — o nieodzownej prawości charakteru takiego kierownika.

To też tak samo i tutaj, gdy, właśnie wskutek owej nieodpowiedniej obsady, Towarzystwo kredytowe tłumackie — pomimo niewypłacania członkom swoim przez kilka lat z rzędu jakiejkolwiek dywidendy — dziesięciolecie swojego istnienia znacznym jednak obchodzić musiało deficytem; to obecnie, po dokonaniu przed kilkoma laty radykalnej zmiany w personalu swojej Dyrekcyi, pochlubić się może nietylko stanowczym zwrotem ku lepszemu, ale, nadto, szybkim na tejże drodze postępem.

Świadczy o tem wzrosła znacznie od tego czasu liczba członków Towarzystwa, jak niemniej wszystkie cyfry

Surowego bilansu

w dniu przeprowadzonej lustracyi, wykazujące:

a) W stanie biernym:

W udziałach	12.764	zł.	70 ct.
„ funduszu rezerw. . .	4.878	„	46 „
„ wkładkach oszczęd. . .	65.391	„	91 „
„ długach Towarzystwa .	15.950	„	— „
„ odsetkach . . .	2.346	„	57 „
razem .	101.331	zł.	64 ct.

b) W stanie czynnym:

W pożyczkach . . .	91.013	zł.	43 ct.
„ kosztach admin. . .	1.060	„	42 „
„ „ procesowych .	473	„	44 „
„ nieruchomościach . .	4.204	„	81 „
„ rku Banku kraj. . .	1.700	„	03 „
„ lokacyach . . .	109	„	— „
„ rachunku kasy . . .	2.770	„	51 „
razem .	101.331	zł.	64 ct.

I tak, liczba członków, która z końcem 1892 roku, a więc w siedemnastym (!) istnienia Towarzystwa, wynosiła tylko 414, wzrosła
w ciągu 1893 roku o . . 127
a w 1894 r. po koniec maja o 95 razem o 222
członków, a zatem w niespełna półtora roku o 51%,
licząc obecnie 636
członków.

W tym samym krótkim czasie udziały z 11.500 zł. wzrosły na 12.765 zł., a więc o 11%; fundusz rezerwowy z 4.370 zł. na 4.878 zł., czyli o 11½%; poży-

czki udzielone członkom z 84.422 zł. na 91.013 zł. czyli blisko o 8%.

Ten wzrost w liczbie członków zawdzięcza Towarzystwo w znacznej mierze dodatkowej pomocy ze strony Banku krajowego, który, uwzględniając przykre na tegorocznym przednowku położenie włościan tłumackiego powiatu z powodu zeszłorocznego nieurodzaju, przychylił się do przedstawień Dyrekcyi Towarzystwa i udzielił temuż dodatkową pożyczkę pięcioprocentową w wysokości 10.000 zł., na skrypt, spłacalny w dziesięciu kwartalnych ratach, a to w specyalnym celu użycia tejże kwoty na pożyczki włościanom po 50 zł.

Na dalszy raźny wzrost własnego majątku Towarzystwa, którego stosunek obecny do obrotowego jego kapitału przedstawia się jak 1 : 5·7, wpłynąć będzie mogła i ta okoliczność, że przy każdej udzielonej pożyczce odciąga się całe 10% pożyczonej kwoty na udział zaciągającego pożyczkę członka, jak również, że wpisowe członków, które w przeważnej części stowarzyszeń zaliczkowych na prowincyi tylko 1 zł. wynosi, w Towarzystwie tłumackiem wynosi 2 zł., na czem zyskuje fundusz rezerwowy Towarzystwa, na rzecz którego to funduszu, w dodatku do oprocentowania po sześć od sta rocznie, wydziela się każdorocznie pewien procent z czystego zysku.

Wysokość dozwolona udziału dla pojedynczego członka nie jest wprawdzie określoną, ale ponad 100 zł. niema ani jednego udziału. Za rok ubiegły wypłacono członkom sześć procent dywidendy od udziałów. Fundusz rezerwowy ulokowany jest w realności, nabytej pod korzystnemi warunkami. Jedną jego część zajmuje lokal Towarzystwa oraz pomieszkanie dyrektora kierującego, p. Adolfa Fuchsa; druga zaś połowa domu korzystnie wypuszczona.

Od wkładek oszczędności, wynoszących 65.391 zł. 91 ct., a to w 385 pozycyach, płaci Towarzystwo pięć procent. Termina wypowiedzenia są zupełnie dostateczne.

W dniu lustracyi Towarzystwo winne było instytucyom finansowym następujące pozycye:

Bankowi krajow. w drodze reeskoutu na 4%	2.400 zł.
na skrypt na 5%	10.000 „
Gal. kasie oszczędności na reeskont weksli 5½	3.550 „
razem	15.950 zł.

Zaś pożyczki udzielone członkom wynosiły w dniu lustracyi kwotę 91.013 zł. 43 ct., w 90 dniowych wekslach oraz na skrypta, spłacalne zwykle w dziesięciu kwartalnych ratach. Wyjątkowo tylko, jeden skrypt włościański, wykupiony z byłego Banku włościańskiego, opiewa na lat dziesięć.

Od pożyczek tych Towarzystwo pobiera 8% rocznie za jeden kwartał z góry. W razie niedotrzymania terminu raty, nie liczą się przed upływem 15 dni żadne procenta zwłoki, zaś po 15 dniach liczy się za cały czas przetrzymany 8% zwłoki od zalegającej raty. Oprócz tego przy pożyczkach wstępnych pobiera Towarzystwo jednorazowo 1 zł. 50 ct. jako zwrot kosztów administracyjnych.

Koszta te są wcale umiarkowane i w roku ubiegłym wynosiły nie całe 2% kapitału obrotowego. Dopiero na ostatniem Walnem zgromadzeniu, odbytem w dniu 15. lutego r. b., uchwalono dyrektorowi Adolfowi Fuchsowi, który jest duszą Dyrekcyi i właściwym odnowicielem w mowie będącej instytucyi, podwyższyć płacę z dotychczasowych 800 zł. na 1.200 zł. rocznie. Dyrektor-kasyer pobiera 300 zł. rocznie; trzeci zaś dyrektor, będący tylko firmantem, ksiądz Ignacy Tychowski, żadnej nie pobiera płacy.

Że Dyrekcya Towarzystwa przestrzega ściśle spłaty długów, a przynajmniej należnych procentów, w ratach umówionych; najlepszym tego dowodem jest niezwykle drobna kwota zaległych procentów, wykazana w stanie czynnym bilansu Towarzystwa za rok 1893, wynosząca 382 zł., a więc zaledwie 0·45% stanu pożyczek, wynoszących 84.422 zł. 16 ct., a z których zaskarżone było tylko 12 pozycyj z kwotą 2.424 zł. 55 ct., czyli 2·6% wszystkich pożyczek. Pozycye te są najzupełniej zabezpieczone.

Wszystkie księgi Towarzystwa oraz manipulacyę biurową lustrator znalazł w wzorowym porządku, tylko wykonywana przez komisyę kontrolującą kontrola przedstawia pewne braki, które, niestety i w wielu innych stowarzyszeniach się napotyka.

Nekrologia.

† **Antoni Kerekjarto,** Dyrektor Towarzystwa zaliczkowego urzędników i sług galic. dróg. żelaznych we Lwowie, Naczelnik biura ruchu kolei państw. zmarł we Lwowie dnia 28. kwietnia b. r.

Zmarły cieszył się powszechnem zaufaniem i sympatyą zarówno kolegów zawodu, jak i szerszej publiczności. W stosunki ze Związkiem stowarzyszeń wszedł w r. 1887., w którym objął Dyrekcyę powyższego stowarzyszenia związkowego, prowadził je energicznie, z całem zamiłowaniem. Od r. 1889 brał corocznie udział w zgromadzeniach Delegatów Związku, pracował w komisyach a praktyczne Jego poglądy, nacechowane żywem przejęciem się interesami ogółu stowarzyszeń, znajdywały w kołach fachowych ogólne uznanie.

Od Wydziału Związku złożono wieniec na trumnie zmarłego, a w pogrzebie, który się odbył 30. kwietnia b. r. wzięli udział członkowie zarządu Związku.

R. i. p.

† **Joahim Grzymała Piątkowski,** Dyrektor Towarzystwa zalicz. w Dobromilu, Delegat Związku stowarzyszeń.

Urodzony na Wołyniu w roku 1809, żołnierz legii wołyńskiej z roku 1830—1831, ozdobiony krzyżem „virtuti militari“, więzień stanu w roku 1848 i właściciel folwarku, — zmarł w Pietnicach dnia 10. maja 1894.

Ś. p. Joachim Piątkowski, po uzyskaniu amnestyi, mieszkał najpierw w dawnym obwodzie sanockim, gdzie był prywatnym oficyalistą, później zaś dzierżawcą dóbr, następnie przeniósł się do Dobromila, i tu osiadł stale w gminie Pietnice, o 2 kilometry od miasta oddalonej.

Zamiłowany w gospodarstwie, ś. p. Joachim żył skromnie, a pracował szczerze, gorliwie i prawie bez wytchnienia, więc pracą rzetelną i sumienną dorobił się znacznego majątku. A jako dobry patryota i zawołany gospodarz uzyskał mir i poważanie u ogółu.

Ś. p. Joachim należał do członków założycieli Towarzystwa zaliczkowego w Dobromilu i od roku 1878 t. j. od chwili założenia Towarzystwa, aż do dnia śmierci swojej zajmował się nader gorliwie sprawami jego, a radą praktyczną był Towarzystwu zawsze bardzo pomocny.

Członkowie Towarzystwa widząc, jak bardzo ś. p. Joachim popiera sprawy stowarzyszenia — wybrali go w roku 1890 dyrektorem, a funkcye te zmarły pełnił aż do ostatnich dni życia. Jak bardzo zaś leżało mu na sercu dobro stowarzyszenia wskazuje ta okoliczność, że ś. p. Joachim, chociaż liczył już lat przeszło 80 i był zgrzybiałym starcem, nie zważając wcale na pogodę lub deszcz, zimno lub słotę, codziennie był w biurze, i codziennie badał tok spraw całego stowarzyszenia.

Ś. p. Joachim był również członkiem założycielem tamtejszego kółka rolniczego, które istniało w prawdzie na papierze, lecz dopiero gdy ś. p. Joachim na rzecz kółka zaofiarował kwotę 500 zł. kółko otworzyło sklep chrześciański (jedyny w Dobromilu) i dziś powoli lecz stale rozwija się. W ostatnich latach ś. p. Joachim ofiarował znaczniejsze kwoty na rzecz sąsiednich kościołów i cerkwi.

Zmarły aż do ostatnich chwil życia zachował zupełną przytomność umysłu.

Towarzystwo zaliczkowe i kółko rolnicze złożyły na trumnie zmarłego wieńce, które w czasie pogrzebu niosły osobne deputacye. W pogrzebie wzięli udział nietylko mieszkańcy Dobromila, ale także liczne rzesze ludu wiejskiego z Pietnic i Tarnawy.

Cześć pamięci szlachetnego syna Ojczyzny!

I jednego jeszcze pracownika wśród szeregów naszych wydarła nam nieubłagana śmierć w miesiącu kwietniu roku bieżącego. Był nim ks. **Leon Kałkowski,** od dwóch lat dyrektor Towarzystwa zaliczkowego w Bełzie. Oto niektóre szczegóły z życia nieboszczyka. Urodził się w lutym 1840 r. w Wielkiem Księstwie Poznańskiem z poczciwych rodziców. Ojciec jego był nauczycielem. Wyświęcony na kapłana w r. 1863, pracował jako kapelan przy publicznej kaplicy w Poznaniu przez lat jedenaście; w r. 1874, wskutek bismarkowskiego *Culturkampfu* przybył do Galicyi, gdzie przyjęty do dyecezyi lwowskiej, aplikowany był w charakterze wikaryusza w Gródku, zkąd w rok później przeniesiony jako wikaryusz do Bełzca, gdzie na tej skromnej posadzie aż do śmierci wytrwał, pracując niezmordowanie aż do samego ostatka. Cześć zasłużonej pamięci zacnego rodaka i gorliwego pracownika na wspólnej nam niwie!

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu maju b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

C. k. Sąd krajowy jako Trybunał handlowy w Krakowie ogłasza, iż dnia 1. listopada 1893 wpisano do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy tutejszym sądzie prowadzonego przeniesioną z takiegoż rejestru przy c. k. sądzie obwodowym jako handlowym w Wadowicach prowadzącego firmę: „Ludowe Towarzystwo ochrony własności ziemskiej w Krakowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ z tem nadmienieniem, że

1. Towarzystwo to rządzi się statutem z daty Wadowice 5. września 1890 l. R. 9318 zmienionym częściowo i uzupełnionym uchwałami walnych zgromadzeń w dniu 19. maja 1890 i w d. 15. czerwca 1893 w Wadowicach odbytych.

2. Firma Towarzystwa brzmi: „Ludowe Towarzystwo ochrony własności ziemskiej w Krakowie“ stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

3. Celem Towarzystwa jest udzielanie członkom swoim moralnej i materyalnej pomocy zdążającej do ochrony, powiększenia obszaru i podniesienia wartości posiadanej ziemi, w którym to celu Towarzystwo

a) zakupuje posiadłości ziemskie bądź z wolnej ręki bądź na publicznych licytacyach,

b) nabywa wierzytelności hipoteczne lub przez opis sądownie ubezpieczone,

c) pośredniczy między obdłużonymi członkami Towarzystwa a ich wierzycielami,

d) udziela członkom taniego kredytu potrzebnego w gospodarstwie, handlu lub przemyśle,

e) pośredniczy w nabywaniu i pozbywaniu płodów rolniczych nasion, nawozów i t. p.

4. czas trwania Towarzystwa jest nieograniczony.

5. Dyrekcya Towarzystwa składa się ze stale wybranego dyrektora fachowego, czterech dyrektorów i dwóch zastępców przez Walne Zgromadzenie na przeciąg trzech lat wybranych.

Obecnymi członkami Dyrekcyi są Franciszek Zalański, fachowy dyrektor z Wadowic, ks. Wojciech Fiałek proboszcz w Watanowicach, Jan Kłaput właściciel realności Lgocie, Franciszek Wiśniowski z Wadowic, Kazimierz Bukowski kandydat adwokacki w Wadowicach, dyrektorowie zaś Franciszek Moskała właściciel realności w Barwałdzie średnim i Franciszek Furdzik właściciel realności w Witanowicach zastępcy. Odpowiedzialność członków Towarzystwa wobec osób trzecich jest ograniczoną i sięga do dwukrotnej wysokości wpłaconych udziałów, z których jeden wynosi 10 zł.

6. Ogłoszenia i zawiadomienia ze strony Towarzystwa wychodzić będą pod wyciśniętą stampilią firmą Towarzystwa, podpisywane zaś będą przez dwóch członków Dyrekcyi lub jednego członka Dyrekcyi i jednego prokurzystę, a ogłaszane będą przez jeden z codziennych krajowych dzienników polskich i jeden tygodnik lub dwutygodnik, przez pisemne zawiadomienie pojedynczych, członków wystawienie na widocznem miejscu w biurze Towarzystwa lub w inny sposób obwieszczenia.

(Uchwała z dnia 5. stycznia 1894 l. 45.391).

Zmiana statutu:

C. k. Sąd krajowy jako Trybunał handlowy w Krakowie poleca wpisanie do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Związek handlowy kółek rolniczych w Krakowie, spółka zarejestrowana z ograniczoną poręką", iż na walnem zgromadzeniu tegoż stowarzyszenia w dniu 15. lipca 1893 odbytem uchwalono następujące zmiany statutu:

§. 15. który brzmi:

„Rok administracyjny zaczyna się z dniem 1. stycznia, kończy się z dniem 31. grudnia każdego roku"

opiewać ma:

„Rok administracyjny zaczyna się z dniem 1. lipca, a kończy się z dniem 30. czerwca każdego roku".

Zdanie pierwsze §. 21. opiewające:

„Zwyczajne walne zgromadzenie odbywa się raz na rok w pierwszej połowie każdego roku"

brzmi obecnie:

„Zwyczajne walne zgromadzenie odbywa się raz na rok w drugiej połowie każdego roku kalendarzowego z wykluczeniem miesięcy letnich".

Dalsza zaś osnowa tego paragrafu pozostaje niezmienioną.

Ustęp pierwszy §. 24. o brzmieniu dotychczasowem:

„Walne zgromadzenie w przepisany sposób zwołane jest ważne, jeżeli na niem jest obecna przynajmniej czwarta część członków"

brzmieć ma obecnie:

„Walne zgromadzenie w przepisany sposób zwołane jest ważnem, bez względu na ilość obecnych członków".

Wobec tej zmiany ustęp drugi §. 24. poczynający się od słów: „Jeżeliby walne zgromadzenie" kończący się słowami: „na liczbę członków obecnych" i ustęp trzeci tegoż paragrafu, poczynający się od słów: „Na tem drugim", a kończący słowami: „Walnego zgromadzenia" odpadają, a dawny ustęp czwarty tego §. 24. zaczynający się od słów: „Uchwały zapadają" a kończący się słowy: „lub zmiany jego statutu (§. 42.)" tudzież ustęp piąty tego samego paragrafu, zaczynający się od słów: „Głosowanie odbywa się" a kończący się słowami: „imiennie lub kartkami" pozostają niezmienione i wchodzą jako ustęp drugi i trzeci §. 24.

(Uchwała z dnia 23. lutego 1894 l. 5.575).

Zmiany w Dyrekcyi:

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Jaśle, poleca wpisanie do rejestru dla spółek zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Towarzystwo wzajemnego kredytu w Bieczu, zarejestrowane z ograniczoną poręką", że w miejsce trzeciego byłego dyrektora dr. Ignacego Januszkiewicza, wybranym został Józef Górnisiewicz w Bieczu zamieszkały.

(Uchwała z dnia 17. czerwca 1893 l. 3.543).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnowie podaje do wiadomości, że w rejestrze spółek zarobkowych i gospodarskich przy firmie Towarzystwa kredytowego dla handlu i przemysłu w Mielcu zarządził wpis, że dyrektorowie tego stowarzyszenia Marek Horowitz, Mojżesz Moses i Lajzor Salpeter przemysłowcy w Mielcu zamieszkali w urzędzie dyrektorów na przeciąg czasu do końca roku 1896 potwierdzonymi zostali.

(Uchwała z dnia 8. marca 1894 l. 4.395).

C. k. Sąd obwodowy w Tarnowie podaje do wiadomości, że zarządził wpis w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarskich przy firmie stowarzyszenie oszczędności i pożyczek w Radomyślu w miejsce dotychczasowych nowo obranych członków Dyrekcyi Eugeniusza Matuli zarządcę apteki w Radomyślu jako kasyera, ks. Jakóba Krogulskiego proboszcza w Zdziarcu kontrolora, Jana Boziewicza magistra farmacyi w Radomyślu zastępcy dyrektora kasyera, Izaka Blumenblata w Radomyślu zastępcą dyrektora kontrolora.

(Uchwała z dnia 15. marca 1894 l. 4.825).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie ogłasza niniejszem, że na walnem zgromadzeniu członków Towarzystwa kredytowego i oszczędności w Rzeszowie w dniu 11. stycznia 1894 odbytem złożono z urzędu dotychczasowego dyrektora Markusa Mo-

sesa, a w miejsce jego wybrano dyr. Nathana Kahanego.

(Uchwała z dnia 1. lutego 1894 l. 1.042).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Jaśle poleca wpisanie do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie Towarzystwo zaliczkowe w Jaśle zarejestrowane z ograniczoną poręką, że w miejsce Bogusława Steinhauza wybrany został na posiedzeniu Rady nadzorczej d. 15. lutego 1894 członkiem Dyrekcyi kontrolorem ks. Leon Sroczyński proboszcz i kanon. w Jaśle.

(Uchwała z dnia 17. marca 1894 l. 1.507).

C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza niniejszem, że w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie kasa zaliczkowa „Nadzieja“ w Jaryczowie nowym stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką uwidoczniono, że na odbytem dnia 23. lipca 1893 walnem zgromadzeniu członków tejże kasy zaliczkowej wybrani zostali Stanisław Bałboszyński kierownik szkoły ludowej w Jaryczowie nowym jako kontrolor, a Jan Pasławski nauczyciel w Ceperowie jako zastępca kontrolora.

(Uchwała z dnia 11. listopada 1893 l. 52.025).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Wadowicach ogłasza, że w dniu 21. marca 1894 wpisano w rejestrze dla spółek zarobkowych i gospodarczych przy firmie Stowarzyszenie pożyczkowe „Praca i Oszczędność“ w Jordanowie, że na walnem zgromadzeniu członków Towarzystwa w d. 1. marca 1894 odbytem w miejsce ustępującego Zygmunta Sękowskiego dr. Bolesław Dereniowski dyrektorem skarbnikiem wybrany został.

(Uchwała z dnia 24. marca 1894 l. 1.777).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Kołomyi podaje do wiadomości, że na walnem zgromadzeniu stowarzyszenia kredytowego dla rękodzieł i przemysłu w Kołomyi, dnia 1. lutego 1894 odbytem, wybrano jako członków Dyrekcyi, Efroima Herscha Schreiera, Józefa Salomona Friedmana, Wolfa Goldschlaga, Eliasza Krīssa, Altera Knöppera, Chaima Brettlera i Salomona Samuelego w Kołomyi zamieszkałych.

(Uchwała z dnia 24. lutego 1894 l. 2.414).

C. k. Sąd krajowy jako handlowy w Krakowie poleca wpisanie do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy już istniejącej firmie Towarzystwo Wzajemnego kredytu w Krakowie, zarejestrowane stowarzyszenie z ograniczoną odpowiedzialnością, że na posiedzeniu Rady nadzorczej Towarzystwa wzajemnego kredytu w Krakowie w dniu 25. listopada 1893 odbytem, na zasadzie §. 7. lit h. statutu tegoż Towarzystwa p. Franciszek Kroebl, szef bióra Towarzystwa wzajemnego kredytu w Krakowie, prokurzystą tegoż Towarzystwa zamianowany został, który firmę Towarzystwa w ten sposób podpisywać będzie, że pod stampilją lub napisem Towarzystwo wzajemnego kredytu w Krakowie zarejestrowane stowarzyszenie z ograniczoną odpowiedzialnością, obok podpisu jednego z dyrektorów lub obok podpisu jednegoż zastępców dyrektorów tegoż Towarzystwa swój podpis Kroebl z dodatkiem „ppa“ położy.

(Uchwała z dnia 15. grudnia 1893 l. 43.370).

C. k. Sąd krajowy jako handlowy w Krakowie ogłasza, iż wskutek ts. uchwały z 28. lipca 1893 l. 24.535 wpisano w dniu 8. sierpnia 1893 do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy już istniejącej firmie Towarzystwo kredytowe rękodzielników i przemysłowców spółka zarejestrowane z ograniczoną odpowiedzialnością w Krakowie,

1. iż wszyscy dotąd zaprotokołowani dyrektorowie tego Towarzystwa jako to 1) Adam Fedorowicz, 2) Józef Maszczyński, 3) Jan Herzok, tudzież zastępcy dyrektorów jako to 1) Ignacy Miarczyński, 2) Walenty Łysakowski, 3) Jan Herzok, 4) Jan Kutrzeba i 5) Wojciech Jachimowicz wskutek upływu czasu w §. 7. statutu określonego z urzędu swego ustąpili,

2. że w miejsce dotychczasowych członków Dyrekcyi na ogólnem zgromadzeniu członków Towarzystwa w dniu 16. kwietnia 1893 odbytem wybrani zostali na przeciąg trzech lat dyrektorami Walenty Łysakowski, Zygmunt Wasilkowski i Roman Chmurski, zaś zastępcami dyrektorów wybrani zostali na walnem zgromadzeniu dnia 6. marca 1892 odbytem Stanisław Rehman do r. 1895 zaś na walnem zgromadzeniu dnia 8. marca 1891 Ignacy Miarczyński i Stanisław Michałowski do r. 1894, i

3. że wszystkie dokumenta Towarzystwo to obowiązywać mające podpisywane będą przez dwóch dyrektorów lub ich zastępców w sposób w tut. sąd. obwieszczeniu z dnia 25. stycznia 1878 l. 2318 ogłoszony.

(Uchwała z dnia 19. sierpnia 1893 l. 27.233).

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, hotel Żorża.